

ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ СНОВИДІНЬ

Вінтюк Ю. В.

Кандидат психологічних наук, доцент кафедри Теоретичної та практичної психології Національного університету "Львівська політехніка"

Ключові слова: підготовка майбутніх психологів, формування професійної компетентності, науково-дослідна робота, дослідження сновидінь.

Key words: preparation of future psychologists, formation of professional competence, scientific-research work, research of dreams.

Науково-дослідна робота студентів є необхідною умовою формування їхньої професійної компетентності, відповідно, залучення майбутніх фахівців до наукової діяльності є важливим завданням їхньої фахової підготовки у ВНЗ. Проте майбутні фахівці недостатньо активно долучаються до наукової роботи, оскільки не мають ні належних знань, ні необхідної мотивації. Відповідно, виникає необхідність з'ясувати причини такого становища та знайти можливості до виправлення ситуації; що й зумовлює актуальність даного дослідження.

Мета роботи: з'ясувати особливості залучення студентів-психологів до науково-дослідної діяльності з дослідження сновидінь.

У даному випадку висвітлено спробу залучення до програми дослідження підсвідомості, на прикладі сновидінь, майбутніх фахових психологів; детальну інформацію про це опубліковано раніше [1]. Для цього було розроблено і реалізовано дослідницький підхід до висвітлення теми; про його

реалізації ставилося завдання наблизити наукові теорії до повсякденного життя кожної людини, щоб зробити їх зрозумілими для студентів. У дослідженні передбачено як аналітичну, так і практичну складову; воно організовується та проводиться викладачем, проте з максимально можливим залученням студентів; здійснюється як в аудиторній, так і позааудиторній навчальній діяльності.

Згідно з запропонованим підходом, спочатку студентам було подано необхідні теоретичні знання: про погляди на сновидіння у різні історичні епохи, про наукові дослідження сновидінь і про їх сучасний стан; а також надано необхідну інформацію про основні закономірності психічного життя під час сну, з позицій сучасних наукових уявлень.

Згодом доцільно навести основні підходи та способи роботи зі сновидіннями, а також приклади сновидінь із праць З. Фрейда, і їхнього аналізу. Підхід до тлумачення сновидінь, запропонований основоположником пси-

хоаналізу, вважається класичним, і до сьогодні не втратив свого значення. Студентів необхідно ознайомити з його методикою роботи зі сновидіннями, та основними підходами до їхнього пояснення. Оскільки практично всі, хто цікавиться психологією, певною мірою обізнані з працями Фрейда, доцільно з'ясувати: у чому, на його думку, полягає таємниця сновидінь? Він вважав, що сновидіння – це продукт головного мозку, прояв психічного життя конкретної людини, робота, яка в символічній формі задовільняє її не-реалізовані бажання. Сновидіння мають конкретний сенс, який можна з'ясувати за допомогою психологічного аналізу, Фрейд застосовував для цього розроблений ним метод вільних асоціацій.

У цій частині робота не тільки не наражалася на будь-які труднощі, але й викликала чималий інтерес у студентів. Проте при переході до практичних аспектів їхнє ставлення до викладу змінилося. На запитання про те, хто займається фіксацією і аналізом власних сновидінь, студенти не відповіли, схоже на те, що воно стало для них несподіванкою. Довелося в якості прикладу наводити сновидіння, описані у відповідній літературі, та наводити їхнє тлумачення з праць класиків жанру. Однак і після цього пропозиція зайнятися записом власних сновидінь не знайшла належного відгуку у присутніх.

Далі потрібно розповісти про продовження дослідження сновидінь, як послідовниками Фрейда, так і сучас-

ними дослідниками. Варто навести приклади сновидінь та їхній аналіз з праць К. Г. Юнга, який запропонував інший підхід до їхнього тлумачення. Він вважав, що сновидіння мають образну мову, але вона затьмарена розумом і втрачає властиве первісній свідомості поєднання в образі зовнішнього та внутрішнього світу. Тим часом образи сновидінь бувають аналогічними змісту первісних уявлень, міфів, ритуалів. Вони являють собою своєрідний міст між способами, якими людина висловлює свої думки, і найпростішою формою вираження емоції. Свідомість поєднується з інстинктами, а сновидіння наповнюються психічною енергією. Сновидець отримує “послання із несвідомого”, яке, незалежно від того, як він до цього ставиться, впливає на його психічне життя. Ця інформація також з підвищеним інтересом сприймається студентами, але освоїти даний підхід вони також не наважуються.

Затим, в якості одного з сучасних підходів до роботи зі сновидіннями можна розглянути методику В. В. Летуновського (модифікований варіант методики М. Босса), яка базується на засадах екзистенційної терапії. Дані положення також необхідно розглянути, обговорити і пояснити на прикладах; після цього можна зупинитися на порівнянні особливостей різних методів і одержуваних із їхньою допомогою результатів.

Після цього студентам надається інформація про послідовність роботи зі сновидіннями, яка слідує як з одержаних знань на дану тему, так і набуто-

го власного досвіду. Методика дослідження зводиться до послідовного опанування різних етапів роботи зі сновидіннями, від простіших до складніших форм і включає:

- Фіксацію сновидінь;
- Аналіз сновидінь;
- Пояснення сновидінь;
- Роботу зі сновидіннями.

Було також запропоновано подивитися самостійно кілька фільмів про сновидіння та роботу з ними. Лише на заключному етапі студенти почали зголошуватися до участі у програмі дослідження сновидінь.

Щодо результатів застосування даного підходу, необхідно відзначити наступне: навіть після завершення дослідження студенти невзможі набути необхідні навички для аналізу сновидінь та їхнього пояснення. Тому головним результатом проведеної з ними роботи є актуалізація даного напрямку досліджень: у майбутніх психологів потрібно сформувані відповідну зацікавленість, позитивну мотивацію до даної сфери діяльності, показати можливості застосування відомих методів роботи зі сновидіннями і способи практичного використання одержаних відомостей. Набуття необхідних навичок у дослідженні сновидінь може стати результатом подальшої, тривалої і наполегливої роботи у даному напрямку; потрібні вміння при-

йдуть з роками, вже після того, як студенти стануть професійними психологами і отримують необхідний досвід практичної роботи за даним фахом. Проте навіть такий, відсрочений у часі результат виправдовує зусилля, затрачені на розробку та впровадження запропонованого підходу.

Відповідно, роботу зі студентами у даному напрямку, протягом всього їхнього навчання, необхідно продовжувати.

Висновок. Розробка дослідницького підходу до вивчення даної теми дозволяє систематизувати наявні знання, викласти їх у певній логічній послідовності, зробити доступнішими та зрозумілішими, а відповідно, сформувані у студентів позитивну мотивацію до її вивчення та подолати низку супутніх труднощів. Застосування даного підходу дозволяє також підняти у них інтерес до вивчення даної теми, сформувані інтерес до самостійного вивчення інших її аспектів, методів і перспектив дослідження сновидінь, що має позитивний вплив на залучення їх до науково-дослідницької діяльності, а також на процес формування їхньої професійної компетентності.

Література:

1. Вінтюк Ю. В. Дослідження підсвідомості у навчальній роботі зі студентами-психологами / Ю. В. Вінтюк // Молодий вчений. – 2018. – № 1 (53). – Ч. III. – С. 778-783.